

بازار تهران از امروز باز شد

از بامداد امروز بازار تهران پس از چند روز تعطیلی فعالیت عادی خود را بار دیگر آغاز کرد. از ساعت ۵ بامداد بتدریج کسبه و بازاریان به سوی خیابان بوذرجمهری، سبزه میدان و بازار روانه شدند.بتدریج که آفتاب بالاتر می آمد بر تعداد بازاریان و کسبه افزوده می شد و آنها که در باز کردن مغازه ها مردد بودند نیز به آن دسته که از صبح خیلی زود کر کره آهنی مغازه ها را بالا کشیده و مشغول رفت و روب و تمیز کردن در و دیوار دکان ها و بیرون ریختن شیشه های شکسته بودند پیوستند.به غیر از مغازه داران، طوافتان، دستفروشان و دارندگان ده کاه های کوچک نیز کم کم از حالت شک و تردید بیرون آمدند و مشغول برپا کردن جلوه خاں مغازه و برپا ساختن سایبان ها شدند.بدنبال مغازه داران از ساعت هشت و نیم خریداران و دلالتان بازار نیز روانه دالان های بازار شدند و بعضی خرید و فروش های جزئی در میان چشم های کنجکار بینندگان انجام شد.....عده زیادی از کسانی که امروز به عنوان خریدار به بازار آمده بودند جزو تماشاچیان و ناظران بودند و قصد خرید نداشتند. با اینکه برای اطمینان از باز بودن بازار به آنجا آمده بودند. قوای انتظامی بازار امروز منحصر به چند کامیون کماندو و سرباز و پلیس بود که رویه روی سبزه میدان توقف کرده بودند.....

روزنامه کیهان -چهارشنبه ۲۲ خرداد ۱۳۴۲

محرم انقلابی ۱۳۴۲

نصیحت‌هایی که شنیده نشد

ماه محرم ۱۳۴۲ با خرداد همزمان شده بود و آیت‌الله روح‌الله خمینی بعد از حادثه حمله به مدرسه فیضیه؛ مراسم مذهبی و عزاداری‌های عاشورا و تاسوعای حسینی را به فرصتی برای دعوت از مردم و مقابله با شاه تبدیل کرده بود.امام خمینی عصر روز عاشورا (۱۳ خرداد) در مدرسه فیضیه در نطق خود اعلام کرد:«امروز به من اطلاع دادند که بعضی از اهل منبر را برده‌اند در سازمان امنیت و گفته‌اند شما سه چیز را کار نداشته باشید، دیگر هرچه می‌خواهید بگویید، یکی شاه را کار نداشته باشید، یکی هم اسرائیل را کار نداشته باشید، یکی هم نگویید دین در خطر است. این سه تا امر را کار نداشته باشید، هرچه می‌خواهید بگویید. خوب

اگر این سه تا امر را کنار بگذاریم، دیگر چه بگوییم؟ هر چه گرفتاری داریم از این سه تاست.»همچنین ایشان دربخش دیگری از سخنرانی خود به شاه نصیحت کرد:«آقا! من به شما نصیحت می‌کنم، ای آقای شاه! ای جناب شاه! من به تو نصیحت می‌کنم، دست بردار از این کارها. آقا! اغفال دارند می‌کنند تو را. من میل ندارم که یک روز اگر بخواهند تو بروی، همه شکر کنند. من یک قصه‌ای را برای شما نقل می‌کنم که پیرمردهایتان، چهل ساله‌هایتان پادشان است، سی ساله‌ها هم پادشان هست. سه دسته، سه مملکت اجنبی، به ما حمله کردند: شوروی، انگلستان و امریکا به مملکت ایران حمله کردند؛ مملکت ایران را

قبضه کردند؛ اموال مردم در معرض تلف بود، نوامیس مردم در معرض هتک بود، لکن خدا می‌داند که مردم شاد بودند برای اینکه پهلوی رفت. من نمی‌خواهم تو این‌طور باشی؛ نکن. من میل ندارم تو آن‌طور بشوی، نکن!»سخنان امام خمینی در روز ۱۳ خرداد باز تاب بسیار زیادی داشت و برای محمدرضا شاه بسیار سنگین تمام شد و همین شد که شاه دستور دستگیری ایشان را صادر کرده اتفاقی که تصور می‌کرد به عقب نشینی مردم و امام خمینی منجر شود اما نمی‌دانست که این اتفاق به شعله ور شدن انقلابی علیه او بدل خواهد شد. ساعت سه بامداد ده‌ها (۱۵ خرداد دو روز بعد از سخنرانی) کماندو خانه امام را

محاصره کردند و ایشان را که مشغول نماز شب بودند دستگیری و به تهران منتقل و در بازداشتگاه افسران زندانی کردند و غروب آن روز به زندان قصر منتقل کردند. آیت‌الله خمینی پس از نوزده روز حبس در زندان قصر به زندانی در پادگان نظامی عشرت آباد منتقل شدند. امام خمینی در حبس از پاسخ گفتن به سؤالات بازجویان خودداری می‌کرد

و نظام شاه را فاقد صلاحیت اعلام می‌کرد. البته باتوجه به اعتراضات گسترده مردمی، روحانیون و مراجع عظام، شاه در نهایت مجبور به آزادی امام خمینی از زندان شد.

نیمه اول
۱۳۴۲

ایران

■ صفحه ۱۴ و ۱۵ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۲۴۴۲ ■ یکشنبه ۲۳ شهریور ۱۳۹۹ ■ ۲۴ محرم ۱۴۴۱ ■ ایران قرن شماره هفتاد و پنج

قیام پانزدهم خرداد، آغاز پایان

تولد یک انقلاب

روحانیون و هیأت های عزاداری که از تهران و سایر شهرستان‌ها به قم آمده بودند، ایراد کردند. سخنرانی‌ای که سبب شد روز پانزدهم خردادماه ایشان دستگیر شوند؛ خبر که منتشر شد اعتراضات گسترده‌ای در قم، تهران، ورامین، مشهد و شیراز آغاز شد که به کشته شدن جمع زیادی از تظاهر کنندگان انجامید.

مراسم عزاداری روز عاشورا و روزهای روحانیت، او پیروز میدان نبود. بهار سال ۱۳۴۲ با تحریم نوروز آغاز شده بود و روزهای پایانی‌اش به قیامی خونین رسید. خردادار تصاویر متعددی از امام خمینی در دست گرفتند؛ آنها شعار می‌دادند: «خمینی خمینی خدا نگهدار تو، بمیرد بمیرد دشمن خونخوار تو»، «خمینی بت‌شکن ملت طرفدار تو، می‌رود می‌رود دشمن خونخوار تو»، «مرگ بر این

لیلا ابراهیمیان/انقلاب سفید به قیامی خونین رسید؛ مدت‌ها بود که صحنه سیاست در ایران شکل اعتراض و قیام به خود گرفته بود. از همان زمان که اسدالله علم از تصویب لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی خبر داده بود، از زمستانی که رفراندوم انقلاب سفید بر گزار شد و قرار بود آینده سیاسی ایران را تغییر دهد این تغییر اتفاق افتاد و در جدال شاه با روحانیت، او پیروز میدان نبود. بهار سال ۱۳۴۲ با تحریم نوروز آغاز شده بود و روزهای پایانی‌اش به قیامی خونین رسید. خردادار تصاویر متعددی از امام خمینی در دست گرفتند؛ آنها شعار می‌دادند: «خمینی خمینی خدا نگهدار تو، بمیرد بمیرد دشمن خونخوار تو»، «خمینی بت‌شکن ملت طرفدار تو، می‌رود می‌رود دشمن خونخوار تو»، «مرگ بر این

بریده جریده

تهیه و تنظیم:حسن مجیدی

اعلامیه‌شهربانی

در چند روز گذشته به‌منظور برگزاری مراسم سو گواری حضرت حسین بن علی(ع) شهربانی کل کشور آزادی عمل کاملی برای افراد و دسته های مختلف قائل شد که در عزاداری شرکت جویند. متأسفانه در عمل دیده شد که تعداد معدودی حادثه جو و دشمنان اصلاحات ارضی و مخالفان قانون اساسی انقلاب ملی که به تصویب اکثریت قریب به اتفاق رأی دهندگان ملت ایران رسیده است، از مراسم سو گواری سوءاستفاده کرده و در راه انجام مقاصد سوء خود برخی از دسته های عزاداری را مبدل به دسته های سیاسی کرده و به دادن شعارهای سیاسی مخالف اصلاحات ارضی دست زده‌اند. شهربانی کل کشور بیا به مسئولیت انتظامی و تأمین آزادی قاطبه مردم و تأمین آزادی و کسب و کار ساکنین پایتخت و تأمین عبور و مرور شهر اعلام می‌دارد چون این عده مخالفین اصلاحات ارضی باعث اختلال نظم و کسب و کار مردم شده‌اند از این به بعد

در دادگاه متهمین واقعه ۱۵ خرداد

حکم اعدام

برای طیب و ۴ نفر دیگر صادر شد

دادگاه عادی ویژه شماره یک لشکر گارد مأمور رسیدگی به اتهام متهمین واقعه ۱۵ خرداد پس از ۱۳ جلسه رسیدگی در ساعت هفت و نیم صبح دیروز ختم دادرسی را اعلام و قضات وارد شور شدند و در ساعت هفت و ده دقیقه بعدازظهر، پس از قریب به دوازده ساعت رأی خود را به شرح ذیل صادر نمودند: رأی دادگاه

هیأت دادرسان داد گاه عادی ویژه شماره یک لشکر یک گارد به ریاست سرتیپ حسین زمانی و کارمندی سرهنگ ستاد مهدی احترامی و سرهنگ ستاد مهدی رحیمی و سرهنگ دو ستاد محمد حسن خالصی (کارمند علی البدل) و به دادستانی سرهنگ ستاد احمد دولو قاجار پس از سیزده جلسه رسیدگی به اتهام متهمین واقعه ۱۵ خرداد و مذاقه کامل در محتویات پرونده واستماع بیانات دادستان و دفاعیات و کلاهی مدافع و آخرین دفاع متهمین که اتهام آنها این است که از چندی قبل فعالیت‌های محرمانه و خیانتکارانه‌ای به‌منظور برهم زدن نظم و امنیت عمومی داشته و در روزهای ۱۵ و ۱۶ خرداد ماه سال جاری دسته‌های مجهز به چوب و میله آهنی و وسایل تخریب و آتش سوزی تشکیل و در خیابان‌های شهر تهران حرکت داده و به کتابخانه پارک شهر و وزارت بهداشتی و وزارت صنایع و وزارت کشور حمله نموده شیشه‌های آنها را شکسته پس از حمله و ورود به وزارت داد گسترسی قسمتی از پرونده‌ها را آتش زده و ورزشگاه پارک شهر و اتوبوس های عمومی و اتومبیل های سواری و تعدادی از خانه‌ها و مغازه‌های مردم و سینماها و تأسیسات عمومی را به آتش کشیده و به اتوبوس حامل دختران دانش آموز حمله و هتک حرمت و حیثیت آنان را نموده و به بانوان بدون حجاب حمله و آنان را معر و ح کرده، جایگاه‌های توقف مسافرن اتوبوس ها و فروش بلیت آنها را خراب نموده و در و پنجره منازل و مغازه‌ها را شکسته، باشگاه‌های ورزشی

چهارشنبه ۱۵ خرداد

روزنامه اطلاعات اظهارات تیمسار سرلشکر حسن پاکروان معاون نخست‌وزیر و رئیس سازمان امنیت پیرامون حوادث امروز: آیت‌الله خمینی و آیت‌الله قمی دستگیر شدند. به‌موجب اعلامیه شهربانی کل کشور و به‌دنبال دادن شعارهای سیاسی به وسیله بعضی دستجات، تظاهرات در تهران ممنوع شد.

روزنامه کیهان

به‌دنبال تظاهراتی که دیروز در تهران و بعضی شهرستان‌ها آغاز شد و دامنه آن تا امروز کشیده شد، شهربانی کل کشور اعلام کرد: عزاداری به تظاهرات سیاسی تبدیل شد.

پنجشنبه ۱۶ خرداد

روزنامه اطلاعات جریان مشروح تظاهرات و زد و خوردهای تهران؛ در تظاهرات دیروز و امروز عده‌ای کشته شدند و مؤسسات، مغازه‌ها و سینماها مورد هجوم و آتش سوزی قرار گرفت. تاظهر امروز ۶۶ نفر در تظاهرات تهران کشته شده و عده زیادی نیز مجروح گردیدند. به‌دنبال وقایع دیروز بنا به تصمیم هیأت وزیران

روز شمار

گردآوری:محمدگرشاسبی

۲ فروردین

مأموران حکومت پهلوی با هجوم به مجلس عزاداری شهادت امام جعفر صادق(ع) در مدرسه فیضیه قم، ضمن شگستن در و پنجره مدرسه و ضرب و جرح طلاب عده زیادی از آنان را مجروح کردند. مدرسه طالبیه تبریز نیز مورد حمله مشابهی قرار گرفت.

۵ فروردین

در پی حوادث فیضیه و کشتار طلاب، جامعه روحانیت تهران مردم را به اعتصاب عمومی فراخواند.

۶ فروردین

جامعه روحانیت قم، مشهد، اصفهان، شیراز و تعداد دیگری از شهرها برای اظهار همدردی با شهدای مدرسه فیضیه از امروز به مدت یک هفته نمازهای جماعت را تعطیل و از رفتن به مسجد خودداری کردند.

۱۳ فروردین

امام خمینی در پاسخ به تسلیت روحانیون تهران در تلگرافی اصول اسلام را در مخاطره دانسته و تقیه را حرام اعلام کرد.

۱۵ فروردین

اداره کل فرهنگ اصفهان صورت اسامی و مشخصات طلاب مشمول نظام وظیفه را که در حوزه دینی اصفهان به تحصیل سرگرم بودند، به شهربانی این شهر تسلیم کرد.

۲۱ فروردین

امام خمینی در پاسخ به دعوت آیت‌الله سیدمحسن حکیم، در مهاجرت به نجف، اجابت این دعوت را به مصلحت ندانستند و اعلام کردند: «مردم در شکنجه و عذاب الیم قرار خواهند گرفت. مهاجرت از ایران جز خالی کردن میدان برای رژیم و سرگردانی مردم چیزی در نخواهد داشت. منطقی الهی قرآن در مصاف با دشمن احدی الحسینیین است، یا شهادت یا پیروزی.»

۲۲ فروردین

رئیس اداره نظام وظیفه عمومی در بخشنامه‌ای رسمی، قانون معافیت طلاب از خدمت نظام وظیفه را که از سوی وزارت فرهنگ صادر شده بود باطل اعلام کرد. در یورش مأموران، جمع بزرگی از طلاب و روحانیون از جمله اکبر هاشمی رفسنجانی به سرایزی برده شدند.

یکشنبه ۱۹ خرداد

روزنامه اطلاعات در تهران ۴۱۸ نفر دستگیر شده‌اند. شهربانها آرام است روزنامه کیهان گزارش خبر گزاری‌ها درباره ایران: بحران فرونشست

در شهرستان‌ها آرامش برقرار شده است.

در تهران همه چیز آرام است و در گوشه و کنار، مردم مشغول تعمیر ویرانی‌هاستند.

شنبه ۲۱ خرداد

روزنامه اطلاعات وضع تهران امروز کاملاً آرام و عادی بود. طبق گزارش از شهرستان ها؛ همه جا آرام است. در مشهد، قم، اصفهان و تبریز وضع عادی است. روزنامه کیهان برخلاف شایعات و اورا قی که دیروز در مورد تعطیلی امروز تهران و بستن مغازه‌ها و دکان‌ها منتشر شده بود، در تهران آرامش و فعالیت محکفوما بود.امروز وضع ادارات، رفت و آمد وسائط نقلیه و فعالیت‌های دیگر شهری مردم تهران به‌طور عادی صورت گرفت.

آرامش شهرستان‌ها امروز نیز ادامه داشت.

صبح تقلیل یافت.

قم، مشهد، شیراز و تبریز امروز آرام بود. تنها مغازه‌های بعضی نقاط این شهر با بسته است.

روزنامه کیهان

نخست‌وزیر اعلام داشت: دولت بر اوضاع کشور کاملاً مسلط است. بازداشت شدگان محاکمه نظامی می‌شوند.

طبق آمار رسمی دولت تعداد مقتولین ۸۶ نفر و مجروحین ۱۹۳ نفر اعلام شد. تا شش هفته دیگر مقررات حکومت نظامی برقرار خواهد بود.

تائک‌ها امروز نیز خیابان‌های تهران را محافظت می‌کردند؛ در میدان توپخانه و میدان ارک تانک‌های مسلح مستقر شدند و چند تیر و توپ هوایی شلیک شد.

بازار تهران تا ساعت ۸ صبح آرام بود ولی به سبب اولین شعاری که از بازار زرگر ها داده شد قوای انتظامی بازار را محاصره کرد. به دنبال پایان تظاهرات و استقرار آرامش در تهران؛ اوضاع شهرستان‌ها آرام شد. در مشهد ورود به حرم آزاد شد. در شیراز نیروهای مسلح و تانک و زره پوش در خیابان‌ها رژه رفتند. مسجد گوهرشاد و بازار اطراف حرم همچنان تعطیل است.

و یک جیب شهربانی را آتش زدند.

چهار نفر از روحانیون شیراز نیز ساعت دو بعد از نیمه‌شب به وسیله مأموران انتظامی بازداشت شدند. بازداشت‌شدگان عبارت‌اند از: آقایان آیت‌الله بهاءالدین محلاتی، سیدعبدالحسین دستغیب، محی‌الدین محلاتی و سیدمجدالدین مصباحی و شایع شده است که شبانه تحت‌الحفظ با هوایپما به تهران اعزام شده‌اند. آیت‌الله قمی، که روز گذشته در مشهد بازداشت شده بود، غروب دیروز به تهران اعزام شد. هم‌اکنون مشهد آرام است و مأموران انتظامی و سربازان لشکر ۱۲ خراسان در اطراف حرم مطهر امام (رضاع) و سایر نقاط شهر، که احتمال بروز حوادثی می‌رود، پاس می‌دهند. تظاهرات دیروز و امروز شهرستان‌ها؛ چهار نفر از روحانیون شیراز دستگیر و به مرکز اعزام شدند. در قم، مشهد، تبریز تظاهراتی صورت گرفت.

شنبه ۱۸ خرداد

روزنامه اطلاعات طبق اعلامیه‌های فرمانداری نظامی تهران؛ عده‌ای توقیف یا تبعید شدند. ساعات منع عبور و مرور به یازده شب تا چهار

۱۳۴۲

1963

۳ فروردین

بازار تهران به نشانه اعتراض نسبت به جنایات حکومت در به خاک و خون کشیدن مدرسه فیضیه قم تعطیل شد.

۳۱ فروردین

از سوی طلاب و مدرسین حوزه علمیه با قتلگرافی در تشریح حادثه حمله به مدرسه فیضیه برای سران ملل اسلامی ارسال شد.

۱۱ اردیبهشت

امام خمینی در رد مذاکره و سازش با دولت اسدالله علم فرمودند: تا آنجا که اختیار روحانیت با ماست تن به هیچ مصالح‌های نخواهیم داد.